

UCHWAŁA NR XXVII/208/17
RADY GMINY UNISŁAW
z dnia 29 listopada 2017 r.

w sprawie przyjęcia „Programu Rewitalizacji Gminy Unisław na lata 2016-2023”

Na podstawie art 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1875) uchwała się, co następuje:

- § 1. Przyjmuje się „Program Rewitalizacji Gminy Unisław na lata 2016-2023”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Unisław.
- § 3. Traci moc uchwała Nr XXVI/198/17 Rady Gminy Unisław z dnia 27 września 2017 r. w sprawie przyjęcia „Programu Rewitalizacji Gminy Unisław na lata 2016-2023”.
- § 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Gminy
Karol Wodniczacy

Uzasadnienie do uchwały nr XXVII/208/17 Rady Gminy Unisław z dnia 29 listopada 2017 r.

W związku z przeprowadzoną oceną merytoryczną „Programu rewitalizacji Gminy Unisław na lata 2016-2023”, przez Zespół ds. rewitalizacji w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego, konieczne jest wprowadzenie korekt i uzupełnień w opracowanym dokumencie.

W tym stanie rzeczy niniejsza uchwała uchyla wobec tego dotychczasowy Program i wprowadza tekst jednolity zaktualizowanego dokumentu „Programu rewitalizacji Gminy Unisław na lata 2016-2023”.

WODNICZĄCY
Rady Gminy
Jarosław Szczeciak

Załącznik do uchwały nr XXVII/208/17
Rady Gminy Unisław
z dnia 29 listopada 2017 r.

MINISTERSTWO
ROZWOJU

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Program Rewitalizacji Gminy Unisław na lata 2016 – 2023

Wyjaśnienie skrótów

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

FS – Fundusz Spójności

PR – Program Rewitalizacji

LSR – Lokalna Strategia Rozwoju

KSRR - Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie

ORSG – Obszar Rozwoju Społeczno – Gospodarczego

RPO WK-P 2014–2020 – Regionalny program Operacyjny Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014 – 2020

SRG – Strategia Rozwoju Gminy

SRPS - Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

Spis treści

1. Wprowadzenie i metodologia	4
2. Opis powiązań PR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	9
2.1. Dokumenty krajowe	9
2.2. Dokumenty regionalne	13
2.3. Dokumenty lokalne.....	16
3. Uproszczona diagnoza gminy z wnioskami.....	22
4. Obszar zdegradowany gminy.....	28
5. Obszar rewitalizacji gminy	37
6. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji.....	44
6.1. Sfera społeczna	44
6.2. Sfera gospodarcza.....	48
6.3. Sfera środowiskowa.....	50
6.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna.....	51
6.5. Sfera techniczna.....	53
7. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji	55
8. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk	58
9. Lista planowanych inwestycji/przedsięwzięć rewitalizacyjnych	61
10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszu na obszarze objętym RP.....	77
11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców w procesie rewitalizacji	82
12. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/ przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	90
13. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji.....	95
14. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany otoczenia PR	98
15. Ocena oddziaływania na środowisko.....	100
16. Spis tabel.....	101
17. Spis schematów i wykresów	101
18. Spis map.....	102
19. Spis zdjęć.....	102

1. Wprowadzenie i metodologia

Podstawą do opracowania **Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Unisław na lata 2016 - 2023** jest dokument sporządzony zgodnie z wytycznymi Urzędu Marszałkowskiego województwa kujawsko-pomorskiego, które zostały zawarte w dokumencie pt. *"Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020"* z dnia 27 stycznia 2016 roku. Program jest także zgodny z zasadami, znajdującym się w *„Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”* Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 roku, wydanymi na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020.

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku, **rewitalizacja** to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Stan kryzysowy jest spowodowany koncentracją **negatywnych zjawisk społecznych** takich jak bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niskiego poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Podstawą dla stworzenia Programu Rewitalizacji Gminy Unisław jest dokładna diagnoza obszarów problemowych, występujących na obszarze gminy. Teren na którym zdiagnozowano stan kryzysowy to **obszar zdegradowany**, który może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia stanu kryzysowego na każdym z nich. W przypadku gminy Unisław obszar zdegradowany ustalono w oparciu o analizę wskaźnikową poszczególnych miejscowości, wchodzących w skład gminy.

Schemat 1. Stan kryzysowy, jako koncentracja występowania negatywnych zjawisk społecznych

Źródło: Opracowanie własne

Kolejnym etapem tworzenia PR jest wyznaczenie **obszaru rewitalizacji**. Jest to całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk. Obszar rewitalizacji również może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmocnienie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy tego procesu m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością.

Podstawą przeprowadzenia prawidłowej rewitalizacji jest:

- uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru rewitalizacji oraz analizie dotyczących go problemów; diagnoza obejmuje kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe;
- ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;

- zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno - funkcjonalnej,
- technicznej, środowiskowej;
- koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji;
- realizacja wynikającej z art. 5 ust. 1 rozporządzenia ogólnej zasady partnerstwa polegającej na włączeniu partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.

Właściwie wykonany **program rewitalizacji**, czyli wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, spełnia następujące cechy:

Kompleksowość

Ujęcie działań w sposób kompleksowy, w tym z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS oraz innych publicznych lub prywatnych, tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego lub przestrzenno - funkcjonalnego lub technicznego lub środowiskowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Podczas opracowywania i wdrażania programu rewitalizacji nie dopuszcza się możliwości planowania i realizacji tylko wybiórczych inwestycji, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji. Program rewitalizacji złożony z wielu różnorodnych projektów jest konstrukcją warunkującą osiągnięcie kompleksowości interwencji, wspólnie oddziałując na zdiagnozowaną sytuację kryzysową.

W ramach PR dla gminy Unisław zaplanowano działania społeczne, w tym dofinansowanych z EFS oraz uzupełniające je zadania inwestycyjne.

Koncentracja

Programy rewitalizacji dotyczą terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy, obejmujących całość lub część zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego i dotkniętych szczególną koncentracją problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych. Z tego z kolei wynika konieczność koncentracji interwencji i potrzeba hierarchizacji potrzeb. Działania rewitalizacyjne skierowane są zatem na określony i zidentyfikowany, dzięki diagnozie, obszar rewitalizacji. Możliwa jest również realizacja projektów rewitalizacyjnych zlokalizowanych poza wyznaczonym obszarem rewitalizacji, jeśli służą

one realizacji celów wynikających z programu rewitalizacji. Szczególnie dotyczy to inicjatyw społecznych polegających np. na aktywizacji zawodowej mieszkańców obszarów rewitalizacji, gdzie rozwiązania przeznaczone są dla ludności z obszaru rewitalizacji, mogą być podejmowane poza obszarem rewitalizacji. Takie przypadki wymagają jednak szczególnego uzasadnienia i wskazania siły tych powiązań i efektywności oddziaływania danego projektu rewitalizacyjnego.

Komplementarność

Niezbędnym warunkiem dla wsparcia projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w różnych płaszczyznach:

1. Przestrzenna

Oznacza ona konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji PR wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi realizowanymi zarówno na obszarze rewitalizacji, jak i znajdującymi się poza nim, ale oddziałującymi na obszar rewitalizacji i ma służyć temu, by PR efektywnie oddziaływał na cały dotknięty kryzysem obszar, poszczególne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniały przestrzennie oraz by zachodził między nimi efekt synergii. Bardzo ważne jest też to, by prowadzone działania nie skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Komplementarność przestrzenna skutkuje ciągłą analizą następstw decyzji przestrzennych w skali całej gminy i jej otoczenia dla zapewnienia skuteczności PR.

2. Problemowa

Oznacza konieczność realizacji projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że PR będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym, środowiskowym). Zapewnienie komplementarności problemowej ma przeciwdziałać fragmentacji działań, koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru. Skuteczna komplementarność problemowa oznacza konieczność powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań administracji.

3. Proceduralno-instytucjonalna

Oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który zapewni efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym celu niezbędne jest osadzenie systemu zarządzania programem rewitalizacji w przyjętym przez daną gminę systemie zarządzania.

4. Międzyokresowa

Zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007-2013) ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie. Z tego względu możliwe jest uzupełnianie przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013 (np. o charakterze infrastrukturalnym) projektami komplementarnymi (np. o charakterze społecznym), realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020.

5. Źródła finansowania

Komplementarność źródeł finansowania, w kontekście polityki spójności 2014-2020 oznacza, że projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, wynikające z programu rewitalizacji powinny być realizowane przy pomocy wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Dla uzyskania korzystnych efektów na obszarach rewitalizacji, konieczna jest silna koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych szczególnie w ramach EFS i EFRR. Komplementarność finansowa oznacza także zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania.

Partnerstwo i partycypacja

Program rewitalizacji wypracowywany jest przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu, bądź jego aktualizacją, jak również jego wdrażanie oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszaru rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi. Partycypacja społeczna jest fundamentem działań na każdym etapie procesu rewitalizacji (diagnozowania, programowania, wdrażania, monitorowania). Powinna być ona ukierunkowana na możliwie dojrzałe formy partycypacji, a więc nieograniczające się jedynie do informacji czy konsultacji działań władz lokalnych, ale uwzględniające także zaawansowane metody, takie jak współdecydowanie czy kontrola obywatelska oraz powinna umożliwić merytoryczną debatę i praktyczną realizację idei społecznego uczestnictwa w procesie rozwoju lokalnego, a także budowanie zaufania pomiędzy władzą publiczną a partnerami społeczno-gospodarczymi na danym obszarze.

Program Rewitalizacji Gminy Unisław na lata 2016 – 2023 został opracowany zgodnie z powyższą metodologią ze szczególnym uwzględnieniem zachowania zasad koncentracji, kompleksowości, komplementarności oraz dojrzałych form partycypacji społecznej. Jest to gwarantem, że PR będzie odpowiadać na problemy oraz potrzeby zdiagnozowane na obszarze

zdegradowanym, a przede wszystkim obszarze rewitalizacji, który będzie bezpośrednim miejscem działań rewitalizacyjnych.

2. Opis powiązań PR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Program Rewitalizacji Gminy Unisław na lata 2016 – 2023 jest komplementarny z wieloma dokumentami strategicznymi zarówno na szczeblu krajowym jak i regionalnymi oraz lokalnymi, które zostały wymienione poniżej. Misja oraz wizja PR wpisuje się w wymienione przy każdym z programów cele i założenia.

2.1. Dokumenty krajowe

1. Strategia Rozwoju Kraju 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest istotnym elementem nowego systemu zarządzania rozwojem kraju, którego fundamenty zostały określone w znowelizowanej ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2016 r. poz. 383 z późn. zm.) oraz w przyjętym przez Radę Ministrów 27 kwietnia 2009 r. dokumencie Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski.

Program rewitalizacji gminy Unisław jest spójny z następującymi obszarami interwencji, celami oraz priorytetami rozwojowymi Strategii Rozwoju Kraju 2020:

Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo

Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela

I.3.2. Rozwój kapitału społecznego

Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka

Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki

II.2.3. Zwiększenie konkurencyjności i modernizacja sektora rolno-spożywczego

Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego

II.4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej

II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego

Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych

II.5.2. Upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych

Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna

Cel III.1. Integracja społeczna

III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym

III.1.2. Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych

Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych

III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych

III.2.2. Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych

Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju

oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych

III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmocnienia potencjału obszarów wiejskich, a w tym działanie polegające na:

Wspieraniu rozwoju ośrodków o znaczeniu lokalnym w zakresie działań rewitalizacyjnych, rozbudowy infrastruktury, zwłaszcza komunikacyjnej, a także poprawy usług użyteczności publicznej i innych funkcji niezbędnych dla inicjowania procesów rozwojowych na poziomie lokalnym.

2. Narodowy Plan Rewitalizacji 2022

Myślą przewodnią Narodowego Planu Rewitalizacji jest zapewnienie mu możliwie powszechnego charakteru tak, aby jak najszersze grono obywateli i podmiotów mogło się utożsamić z ideą rewitalizacji i włączać się lub podejmować z własnej inicjatywy działania w tym zakresie. Drugim istotnym filarem NPR jest całościowe rozumienie rewitalizacji, jako zespołu działań prowadzonych kompleksowo, wielowymiarowo, skoordynowanych i skoncentrowanych tematycznie i terytorialnie w celu osiągnięcia założonych przemian w obszarach kryzysowych. Narodowy Plan Rewitalizacji stanowi szeroko rozumianą wykładnię dla prowadzenia procesów rewitalizacyjnych jako działań kompleksowych i zintegrowanych oraz definiuje programy rewitalizacji jako ramy operacyjne i płaszczyznę koordynacji działań rewitalizacyjnych, formułując zasady ich tworzenia i wdrażania. Głównym celem Narodowego Planu Rewitalizacji jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Realizacji tego celu ma służyć tworzenie korzystnych warunków dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce i położenie nacisku na holistyczne, zintegrowane podejście do prowadzenia takich działań.

3. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie jest dokumentem strategicznym określającym cele i sposób działania podmiotów publicznych w odniesieniu do polskiej przestrzeni dla osiągnięcia strategicznych celów rozwoju kraju. Dokument wyznacza cele polityki rozwoju regionalnego, w tym wobec obszarów wiejskich i miejskich,

oraz definiuje ich relacje w odniesieniu do innych polityk publicznych o wyraźnym terytorialnym ukierunkowaniu.

RP jest zgodny **celem strategicznym** KSRR jakim jest „Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym”, a także z **celami szczegółowymi** i związanymi z nimi działaniami:

1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów („konkurencyjność”),

1.2. Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji na obszary poza ośrodkami wojewódzkimi

1.2.3. Pełniejsze wykorzystanie potencjału rozwojowego obszarów wiejskich

1.3.1. Rozwój kapitału intelektualnego, w tym kapitału ludzkiego i społecznego

2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”),

2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe

2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze

Działania w ramach tego obszaru problemowego polityki regionalnej będą prowadzone na podstawie lokalnych programów rewitalizacji, w których realizacji powinni uczestniczyć, poza władzami regionalnymi i lokalnymi, w jak największym stopniu partnerzy gospodarczy i społeczni.

3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie („sprawność”).

4. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju jest najważniejszym krajowym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju, przedstawiającym wizję zagospodarowania przestrzennego kraju w perspektywie najbliższych dwudziestu lat oraz określającym cele i kierunki polityki przestrzennej wraz z planem działań o charakterze prawnym i instytucjonalnym niezbędnym dla jej realizacji. Do podstawowych wyzwań polityki przestrzennej należy zapewnienie spójności na poziomie krajowym – między lepiej rozwiniętymi obszarami Polski, a obszarami o niskim poziomie rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych.

Założenia Programu Rewitalizacji Gminy Unisław są zgodne z **celem 2 strategii**:

„Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju,

wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.”

PR wpisuje się, w ramach powyższego celu, szczególnie w następujące **kierunki działań**:

2.1. Wspomaganie spójności w układzie krajowym

2.1.5. Wspomaganie restrukturyzacji obszarów wiejskich

2.2.3. Integracja przestrzenna i funkcjonalna obszarów wiejskich

2.3. Wspomaganie spójności w specyficznych obszarach problemowych

2.3.2. Restrukturyzacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych i miast

Działania polityki przestrzennej w odniesieniu do zdegradowanych obszarów zurbanizowanych mają na celu przywrócenie ich funkcji administracyjnych, społecznych i gospodarczych oraz stworzenie warunków sprzyjających ich powtórnemu zagospodarowaniu dzięki skorelowanym interwencjom w sferze planowania przestrzennego, inwestycjom infrastrukturalnym oraz wsparciu zasobów ludzkich i przedsiębiorczości. Działania restrukturyzacyjne i rewitalizacyjne mają doprowadzić do odzyskania atrakcyjności danego obszaru lub miasta, do przywrócenia korzystnych warunków życia i podejmowania działalności gospodarczej oraz inwestycyjnej z wykorzystaniem istniejącego potencjału kulturowego i zachowaniem funkcji symbolicznych oraz przyrodniczych obszaru w procesie jego adaptacji do nowych funkcji.

5. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju, obejmujące okres co najmniej 15 lat. Program Rewitalizacji Gminy Unisław swoim wpisuje się w realizację następujących celów powyższego dokumentu:

Cel 1. Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji

Cel 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki

Cel 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”

Cel 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych

Cel 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju

6. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

Strategia Rozwoju Kapitału stanowi odpowiedź na konieczność podniesienia jakości życia w Polsce w perspektywie roku 2020. Stanowi jednocześnie punkt wyjścia do rozbudowy i podnoszenia jakości kapitału ludzkiego w Polsce przez zastosowanie właściwych, często bardzo nowatorskich rozwiązań, dostosowanych do potrzeb osób na każdym etapie życia. SRKL zawiera diagnozę głównych problemów i obszarów wymagających podjęcia działań w celu poprawy sytuacji. Zakres tych obszarów jest szeroki. Obejmuje zagadnienia z różnorodnych dziedzin życia, w tym: rynku pracy, polityki społecznej, opieki zdrowotnej, edukacji, problematyki osób niepełnosprawnych i starszych. PR jest zgodny z jej celem szczegółowym 1 *Wzrost zatrudnienia* oraz celem szczegółowym 3 *Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym*, odnoszącym się do szeroko rozumianej polityki społecznej.

7. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu EUROPA 2020

Strategia Europa 2020 powstała, aby zbudować zrównoważoną przyszłość przy określeniu horyzontu czasowego i celów krótkoterminowych. W związku z czym, dokument ten określa trzy priorytety jakie powinny przed sobą postawić kraje Unii Europejskiej, z którymi Program Rewitalizacji Gminy Unisław na lata 2016-2023 wykazuje w pełnym zakresie spójność. Cele priorytetowe Strategii Europa 2020 prezentują się następująco:

- Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji
- Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej
- Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

2.2. Dokumenty regionalne

1. Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+

Osią przewodnią Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+ jest wyprowadzenie województwa ze strukturalnych ograniczeń rozwoju, uniemożliwiających rozwiązanie najważniejszego problemu rozwoju województwa, jakim jest wysoki poziom bezrobocia oraz hamujących realizację celów związanych przede wszystkim z rozwojem

nowoczesnego sektora rolno-spożywczego i powszechną innowacyjnością. Strategia ukierunkowana jest na stworzenie stabilnych podstaw dla trwałego, harmonijnego rozwoju, dużo bardziej niż obecnie odpornego na wahania koniunkturalne gospodarki, opierającego się na znacznie większej niż dotąd aktywności gospodarczej mieszkańców, a przede wszystkim na wykształceniu pożądanых postaw społecznych – poszanowaniu roli wykształcenia, zaradności na rynku pracy, zaangażowania społecznego, innowacyjności, zdolności do adaptacji do nowych warunków, otwartości, dbałości o własne zdrowie.

PR wpisuje się w następujące priorytety strategii:

Priorytet 1 Konkurencyjna gospodarka

Priorytet 2 Modernizacja przestrzeni wsi i miast

Priorytet 4 Nowoczesne społeczeństwo

Cel strategiczny Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi. Kierunki działań:

- wzmocnienie relacji i więzi społecznych
- promocja aktywności społecznej, samorozwoju i idei kształcenia przez całe życie
- kreowanie lokalnych liderów w dziedzinie społecznej i gospodarczej
- kształtowanie więzi międzypokoleniowej jako podstawy solidarności wszystkich pokoleń
- promocja i rozwój ekonomii i przedsiębiorczości społecznej oraz spółdzielczości
- rozwój oferty kulturalnej o znaczeniu lokalnym
- dostosowanie funkcjonowania usług publicznych oraz przestrzeni publicznych do potrzeb wszystkich pokoleń
- rozwój form opieki dla realizacji potrzeb starzejącego się społeczeństwa i ludności niesamodzielnej
- rewitalizacja miast, wsi i obszarów zdegradowanych.

2. Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 (SPSWK-P 2020)

Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego jest integralną częścią Strategii Rozwoju Województwa i stanowi jej narzędzie pomocnicze, wytyczające kierunki rozwoju społecznego województwa kujawsko-pomorskiego. Program Rewitalizacji Gminy Unisław jest spójny z następującymi celami ww. strategii:

Priorytet 1. Zwiększenie obszarów włączenia społecznego

Cel szczegółowy 1.1. Wsparcie działalności społeczno-zawodowej mieszkańców regionu

Cel szczegółowy 1.2. Tworzenie i rozwój systemu wsparcia dla osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym

Cel szczegółowy 1.3. Rozwój działań skierowanych na aktywizację społeczną i zawodową osób szczególnego ryzyka, w tym niepełnosprawnych i bezdomnych

Priorytet 3. Wzmacnianie kapitału społecznego mieszkańców regionu

Cel szczegółowy 3.1. Rozwój działań mających na celu kształtowanie i promowanie odpowiedzialnego pełnienia ról społecznych

Cel szczegółowy 3.2. Wzmacnianie i rozwój partycypacji społecznej

Priorytet 4. Przeciwdziałanie negatywnym skutkom przemian demograficznych

Cel szczegółowy 4.1. Zwiększenie dostępu do usług społecznych dla osób starszych

Cel szczegółowy 4.2. Rozwój oferty wsparcia dla rodzin z dziećmi

Priorytet 5. Rozwój i wzmacnianie współpracy podmiotów mających wpływ na regionalną politykę społeczną

Cel szczegółowy 5.1. Optymalizacja procesów współpracy w obszarze polityki społecznej

Cel szczegółowy 5.2. Doskonalenie obserwacji wybranych problemów i zjawisk społecznych zachodzących w regionie.

3. Założenia polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014-2020

Dokument oprócz głównych założeń polityki terytorialnej odnosi się również do polityki rewitalizacji, która zakłada mobilizowanie różnorodnych podmiotów miejskich do podejmowania działań z jednej strony osłabiających, eliminujących przyczyny regresu i degradacji, z drugiej działań uruchamiających procesy odnowy, znaczącej poprawy w sferze gospodarczej i społecznej, a także stanu infrastruktury technicznej i społecznej, stanu środowiska przyrodniczego i kulturowego, poprawy wizerunku miasta, jego atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej. PR wpisują się politykę rewitalizacji miast i miasteczek.

4. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego (PZPWK-P)

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego został przyjęty decyzją Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego, na mocy ustawy nr XI/135/03 z dnia 26 czerwca 2003 roku. Spełnia on rolę ogniwa pomiędzy planowaniem krajowym, a planowaniem miejscowym, co decyduje o jego negocjacyjnej funkcji pomiędzy różnicami interesów lub konfliktami, które mogą się pojawić na poziomie rozwiązań ogólnokrajowych, a rozwiązań lokalnych. Program Rewitalizacji Gminy Unistaw na lata 2016-2023 wykazuje pełną zgodność z niżej określonym celem Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego:

„Zwiększenie atrakcyjności regionu w wymiarze europejskim jako pochodnej jego walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego, wysokich standardów życia mieszkańców, wysoce sprawnych systemów infrastruktury technicznej, dogodnych powiązań ze światem zewnętrznym.”

5. Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko - Pomorskiego na lata 2014-2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 (RPO WK-P na lata 2014-2020 lub Program,) zatwierdzony przez Komisję Europejską 17 grudnia 2014 r., został przygotowany w oparciu o regulacje zawarte w tzw. „pakiecie legislacyjnym” dla Polityki Spójności na lata 2014-2020.

PR jest spójny z następującymi osiami priorytetowymi oraz założonymi dla nich celami strategicznymi:

Oś priorytetowa 7 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność

Cel szczegółowy 1 Ożywienie społeczne i gospodarcze na obszarach objętych Lokalnymi Strategiami Rozwoju

Oś priorytetowa 9 Solidarne społeczeństwo

Cel szczegółowy 1 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez poprawę i wzmocnienie ich zdolności do zatrudnienia

Cel szczegółowy 3 Zwiększenie dostępności usług społecznych, a w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym

Cel szczegółowy 4 Tworzenie nowych podmiotów ekonomii społecznej

Cel szczegółowy 5 Rozwój potencjału i możliwości do zwiększenia zatrudnienia w istniejących podmiotach ekonomii społecznej

Oś priorytetowa 11 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność

Cel szczegółowy 1 Wzrost aktywizacji społeczno- zawodowej mieszkańców objętych Lokalnymi Strategiami Rozwoju.

2.3. Dokumenty lokalne

1. Strategia Rozwoju Powiatu Chełmińskiego na lata 2015 – 2025

Strategia Rozwoju Powiatu Chełmińskiego na lata 2015-2025 została przyjęta decyzją Zarządu Powiatu w Chełmnie na mocy uchwały nr 289/14 z dnia 29 września 2014 roku. Dokument ten stanowi plan, który powiat chełmiński zamierza osiągnąć realizując długofalowe przedsięwzięcia.

Program Rewitalizacji Gminy Unisław wykazuje zgodność z następującymi celami strategicznymi powiatu chełmińskiego:

Cel strategiczny 1 Zapewnione mieszkańcom Powiatu Chełmińskiego atrakcyjnych warunków do życia

Cel operacyjny 1.6. Rozwinięty system wsparcia dla rodzin i osób zagrożonych z różnych przyczyn wykluczeniem społecznym (zwłaszcza osób starszych i niepełnosprawnych)

Cel strategiczny 3 Nowoczesna i przyjazna środowisku infrastruktura techniczna

Cel operacyjny 3.1. Rozwinięta i uporządkowana infrastruktura techniczna

Cel operacyjny 3.4. Sprawny system komunikacji publicznej

Cel strategiczny 4 Sprawny i partnerski system realizacji zadań w Powiecie Chełmińskim

Cel operacyjny 4.2. Rozwinięta współpraca między sektorami: publicznym, prywatnym i społecznym.

Cel operacyjny 4.3. Społeczeństwo obywatelskie

2. Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Chełmińskiego

Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Chełmińskiego stanowi dokument powołany w ramach realizacji polityki terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego. W skład ORSG Powiatu Chełmińskiego wchodzi 7 gmin: miasto Chełmno i gminy wiejskie: Chełmno, Kijewo Królewskie, Lisewo, Papowo Biskupie, Stolno i Unisław oraz samorząd Powiatu Chełmińskiego. Strategia została opracowana na podstawie „Zasad przygotowania Strategii dla Obszarów Rozwoju Społeczno-Gospodarczego w okresie programowania 2014-2020”, stanowiącej Załącznik do Uchwały nr 38/1294/14 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 17 września 2014 r.

Lista kluczowych problemów rozwojowych Powiatu Chełmińskiego określona w powyższym opracowaniu powstała dzięki przeprowadzonej diagnozie powiatu i wynikom prac warsztatowych.

Program Rewitalizacji Gminy Unisław wpisuje się w następujące cele powyższej strategii:

Cel strategiczny nr I Rozwój Infrastruktury Technicznej

Cel operacyjny I.2. Modernizacja obiektów i instalacji publicznych w ramach gospodarki niskoemisyjnej i rozwój systemów OZE

Cel operacyjny I.3. Rozwój i poprawa stanu sieci drogowej i ścieżek rowerowych

Cel strategiczny nr II Rozwój Gospodarczy Generujący Nowe Miejsca Pracy

Cel operacyjny II.1. Promocja i wsparcie małej przedsiębiorczości

Cel operacyjny II.2. Atrakcyjna oferta dla inwestorów tworzących miejsca pracy

Cel strategiczny nr III Wsparcie i Aktywizacja Osób Bezrobotnych i Zagrożonych Wykluczeniem Społecznym

Cel operacyjny III.1. Wsparcie i aktywizacja osób bezrobotnych

Cel operacyjny III.2. Wsparcie i aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Cel strategiczny nr IV Wysoki Poziom Usług Społecznych

Cel operacyjny IV.1. Poprawa poziomu edukacji na terenie ORSG w zakresie szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego

Cel operacyjny IV.3. Atrakcyjna oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna

Cel operacyjny IV.4. Rozwój oferty w zakresie wychowania przedszkolnego

3. Powiatowy Program Ochrony Środowiska – lata 2012-2015 Z perspektywą na lata 2016-2019

Program przedstawia aktualny stan środowiska na terenie powiatu, uwzględniając uwarunkowania ekologiczne, przestrzenne, społeczne i ekonomiczne. Określa priorytetowe zadania i harmonogram działań proekologicznych oraz źródła finansowania, niezbędne do osiągnięcia podstawowych celów. Obejmuje zagadnienia merytoryczne, takie jak ochronę środowiska, gospodarkę leśną i wodną, ochronę środowiska przed zanieczyszczeniami, kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców. PR Gminy Unisław wpisuje się w następujące priorytet powyższego dokumentu:

Priorytet 1 – zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego:

- dbałość o utrzymanie i poprawę stanu naturalnego środowiska,
- zmniejszenie emisji pyłów i szkodliwych gazów w atmosferze,
- termomodernizacje obiektów,

Priorytet 5 – edukacja ekologiczna

- edukacja proekologiczna dzieci i młodzieży,
- zwiększenie świadomości ekologicznej ludności,
- promowanie zasad zrównoważonego rozwoju,
- promowanie zdrowego stylu życia.

4. Strategia Gminy Unisław

Strategia Gminy Unisław jest obecnie na etapie wstępnego tworzenia, jednak na potrzeby składania wniosku do konkursu organizowanego przez Województwo Kujawsko-Pomorskie oraz Ministerstwo Rozwoju wykazano spójność Programu Rewitalizacji z w/w dokumentem.

PR w pełni wpisuje się w następujące cele, wstępnie określone w powyższym dokumencie:

Cel główny: „Tworzenie warunków zrównoważonego rozwoju Gminy Unisław poprzez modernizację i budowę nowoczesnej infrastruktury technicznej oraz podejmowanie działań na rzecz rozwoju działalności gospodarczej, przy jednoczesnym poszanowaniu dziedzictwa kulturowego i środowiska naturalnego oraz zapewnieniu wysokiej jakości usług społecznych, w celu poprawy poziomu życia mieszkańców i turystów odwiedzających Gminę”

Cel strategiczny I - Rozwój infrastruktury technicznej

- I.1. Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej
- I.4. Budowa i rozwój infrastruktury użyteczności publicznej

Cel strategiczny II - Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości i tworzenia nowych miejsc pracy

- II.1. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy

II.2. Wspieranie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości

II.3. Zapewnienie powrotu na rynek pracy poprzez możliwość zdobycia nowych kwalifikacji oraz zapewnienia opieki nad dziećmi w przedszkolu

Cel strategiczny III - Dbałość o środowisko naturalne i dziedzictwo kulturowe

Cel strategiczny IV - Poszerzanie działań na rzecz integracji i aktywizacji społecznej oraz rozwoju turystyki

IV.1. Atrakcyjna oferta sportowa, kulturalna i rekreacyjna z uwzględnieniem terenu całej Gminy

IV. 2. Rozwój elektronicznej administracji i upowszechnianie technologii cyfrowych wśród mieszkańców

5. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Unisław na lata 2016 – 2025

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2025 jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma ogromne znaczenie dla bezpieczeństwa społecznego mieszkańców Gminy Unisław, a w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym i doprowadzić do integracji społecznej. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 163), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. PR Gminy Unisław wpisuje się w następujące cele SRRPS:

Cel strategiczny I - Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu oraz zapobieganie ich skutkom.

Cel operacyjny 1. Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy

Cel strategiczny II - Poprawa jakości życia ludzi starszych oraz zapobieganie marginalizacji życia starszego pokolenia.

Cel operacyjny 1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki

Cel strategiczny IV - Poprawa warunków społecznego funkcjonowania osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej i integracja społeczna.

Cel operacyjny: Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych

Cel strategiczny V - Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży

Cel operacyjny 1. Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania

Cel operacyjny 2. Pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia

Cel operacyjny 3. Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju

Cel strategiczny VII - Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cel operacyjny 1. Wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.

Cel operacyjny 2. Wyzwalanie aktywności obywatelskiej.

Cel operacyjny 3. Wspólne diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców.

6. Strategia Rozwoju Lokalnego kierowanego przez społeczność LGD „Zakole Dolnej Wisły” na lata 2016 – 2023

Lokalna Grupa Działania „Zakole Dolnej Wisły” to trójsektorowe partnerstwo działające w formie stowarzyszenia specjalnego posiadającego osobowość prawną. Powołane zostało podczas zebrania założycielskiego w dniu 16.02.2006 roku w Watorowie k. Kijewa Królewskiego. Celem działania LGD jest realizacja lokalnej strategii rozwoju. Członkami stowarzyszenia są zarówno osoby fizyczne jak i osoby prawne. Obszar LGD „Zakole Dolnej Wisły” obejmuje 4 gminy wiejskie terytorialnie przynależące do województwa kujawsko-pomorskiego, w tym 2 przynależące administracyjnie do powiatu chełmińskiego – Kijewo Królewskie i Unisław oraz jedną przynależącą do powiatu bydgoskiego – Dąbrowa Chełmińska oraz jedną przynależącą do powiatu toruńskiego – Zławieś Wielka. Wszystkie gminy zgodnie z uchwałami Rad Gmin są członkami LGD oraz przystąpiły do tworzenia Lokalnej Strategii Rozwoju „Zakola Dolnej Wisły” na lata 2016-2023. W ramach realizacji LSR na lata 2016-2023 LGD „Zakole” zintensyfikuje działania w kierunku poprawy wielowymiarowej jakości życia mieszkańców na obszarze. Działania te będą odzwierciedleniem potrzeb mieszkańców wyrażonych w konsultacjach społecznych i opisanych w diagnozie – poprawa zatrudnienia i tworzenia miejsc pracy, przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, rewitalizacja fizyczna, gospodarcza, i społeczna społeczności wiejskich.

Program Rewitalizacji wpisuje się w następujące cele LSR:

Cel ogólny nr 1 Wzrost zatrudnienia, konkurencyjności i rozwoju przedsiębiorczości na obszarze LGD „Zakole Dolnej Wisły” do 2023r.

Cel szczegółowy 1.1 Poprawa warunków i możliwości powstawania nowych miejsc pracy na obszarze LGD „Zakole Dolnej Wisły” do 2023r.

Przedsięwzięcie 1.1.1 Tworzenie nowych przedsiębiorstw

Przedsięwzięcie 1.1.2 Rozwój przedsiębiorstw

Cel szczegółowy 1.2 Poprawa warunków gospodarczych dla funkcjonowania instytucji otoczenia biznesu na obszarze LGD „Zakole Dolnej Wisły” do 2023r.

Przedsięwzięcie 1.2.1 Tworzenie małych inkubatorów przedsiębiorczości

Cel ogólny nr 2 Wzrost atrakcyjności obszaru LGD „Zakole Dolnej Wisły” do 2023r.

Cel szczegółowy 2.1 Ożywienie społeczno-gospodarcze i podniesienie jakości życia mieszkańców na obszarze LGD „Zakole Dolnej Wisły” do 2023r.

Przedsięwzięcie 2.1.1 Wzmocnienie rozwoju ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej

Przedsięwzięcie 2.1.2 Wzmocnienie rozwoju infrastruktury komunikacyjnej poprawiającej spójność terytorialną

Cel ogólny nr 3 Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru LGD „Zakole Dolnej Wisły” do 2023r.

Cel szczegółowy 3.1 Pobudzenie zaangażowania mieszkańców dla oddolnych inicjatyw lokalnych na obszarze LGD „Zakole Dolnej Wisły” do 2023r.

Przedsięwzięcie 3.1.1 Rozwój kapitału społecznego oraz podnoszenie wiedzy mieszkańców, w zakresie ochrony środowiska, zmian klimatycznych i innowacji

Przedsięwzięcie 3.1.2 Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja

Cel szczegółowy 3.2 Wzrost aktywności społeczno-gospodarczej oraz społeczno-zawodowej środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym na obszarze LGD „Zakole Dolnej Wisły” do 2023r.

Przedsięwzięcie 3.2.1 Tworzenie, wspieranie i animowanie aktywnej integracji o charakterze środowiskowym oraz aktywności społecznej i obywatelskiej

Przedsięwzięcie 3.2.2 Wzmocnienie rozwoju infrastruktury służącej ożywieniu społeczno-gospodarczemu.

Największą miejscowością na terenie gminy jest Unisław stanowiący centrum życia społeczno-gospodarczego regionu. Na jego terenie znajduje się m.in. Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Zdrowia, Gminny Ośrodek Kultury, Zespół Szkół, Zasadnicza szkoła zawodowa i liceum ogólnokształcące oraz bogate zaplecze sportowe z boiskiem Orlik, stadionem sportowym i Halą Sportową.

Geograficznie gmina położona jest na wysokim brzegu pradoliny Wisły, będącej linią dzielącą wysoczyznę morenową i dolinę Wisły, w malowniczym rejonie "basenu Unisławskiego", stanowiącym wyraźne meandrowe poszerzenie doliny. Gmina posiada zróżnicowaną rzeźbę terenu. Płasko równinną urozmaiconą pagórkami wydmowymi w północnej części i falistymi miejscami nisko pagórkowatymi w południowej części. W okolicach występują także klasyczne parowy, które osiągają niekiedy około 2 kilometrów długości i do 55 m głębokości.

Z uwagi na położenie i walory krajobrazowe Gminy Unisław, stanowią zatem dogodną bazę do wycieczek krajoznawczych. Szczególnie atrakcyjnym, pod względem turystycznym, terenem jest obszar Doliny Dolnej Wisły (rozpostarty na ponad 50% powierzchni Gminy), o bardzo atrakcyjnej rzeźbie, objęty ochroną przyrody. Druga część Gminy znajduje się w obrębie Pojezierza Chełmińskiego. Na terenie Gminy Unisław występują następujące formy ochrony przyrody: obszary Natura 2000 (OZW Solecka Dolina Wisły PLH040003, OZW Zbocza Płutowskie PLH040040, Dolina Dolnej Wisły PLB040003), Zespół Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego, dwa pomniki przyrody oraz 27 użytków ekologicznych (bagna na terenach leśnych). Poza walorami krajobrazowymi niewątpliwym potencjał w zakresie rozwoju turystyki stanowią zabytki zlokalizowane na terenie Unisławia.

Dane demograficzne, rynek pracy i poziom edukacji

Na koniec 2015r. gminę Unisław zamieszkiwało łącznie 6783 osób, co w porównaniu z rokiem 2014 (6 796) stanowi spadek o 13 osób. Największą miejscowością pod względem liczby ludności jest Unisław, zamieszkiwany przez ponad połowę ogólnej liczby mieszkańców gminy (52,48%).

Tabela 1. Liczba ludności w poszczególnych sołectwach (miejscowościach)

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkańców (stan na 31.12.2015r.)	Udział w liczbie mieszkańców gminy (%)
1.	Błoto	207	3,05%
2.	Bruki Kokocka	92	1,36%
3.	Bruki Unisławskie	450	6,63%
4.	Głazewo	134	1,98%
5.	Gołoty	216	3,18%
6.	Grzybno	623	9,18%
7.	Kokocko	447	6,59%
8.	Raciniewo	688	10,14%
9.	Stablewice	366	5,40%
10.	Unisław	3560	52,48%
RAZEM		6783	100,00%

Źródło: Urząd Gminy w Unisławiu

Obok Unisławia największymi miejscowościami gminy są: Raciniewo (688 osób), Grzybno (623 osoby), Kokocko (447 osób) i Bruki Unisławskie (450 osób). W pozostałych miejscowościach liczba mieszkańców nie przekracza 400 osób. W ubiegłym roku w gminie zanotowano dodatni przyrost naturalny wynoszący 7, co odpowiada przyrostowi naturalnemu 1,0 na 1000 mieszkańców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wyniósł 0,90 i był nieznacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz nieznacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W 2015 roku zarejestrowano 32 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 54 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wyniosło dla gminy Unisław -22. W tym samym roku saldo migracji zagranicznych wyniosło 0.

Tabela 2. Liczba ludności w latach 2009-2015

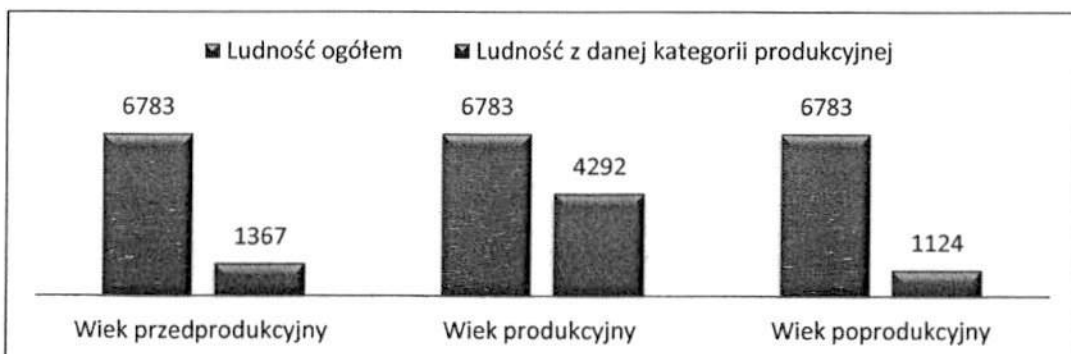
Rok	Liczba mieszkańców (stan na 31 grudnia)	Mężczyźni	Kobiety
2009	6825	3310	3515
2010	6831	3309	3522
2011	6839	3533	3306
2012	6817	3293	3524
2013	6810	3274	3536
2014	6796	3279	3517
2015	6783	3266	3517

Źródło: GUS w Bydgoszczy. Ludność wg płci i gmin.

Struktura ekonomiczna ludności na koniec 2015 r. wg danych GUS przedstawiała się następująco:

- grupa ludności w wieku przedprodukcyjnym (poniżej 18 roku życia) liczy 1367 osób, co stanowi 20,15 % ogólnej liczby mieszkańców;
- grupa ludności w wieku produkcyjnym (kobiety 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lat) liczy 4292 osób, co stanowi 63,28 % ogólnej liczby mieszkańców;
- grupa ludności w wieku poprodukcyjnym liczy 1124 osoby, co stanowi 16,57 % ogólnej liczby mieszkańców.

Tabela 3. Produkcyjność mieszkańców Gminy Unisław

Źródło: Opracowanie własne

Powyższe dane pokazują, iż na 100 mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym przypadło 58 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym, co świadczy o dużym obciążeniu ekonomicznym osób pracujących i wynika z niskiego poziomu urodzeń w stosunku do zgonów oraz świadczy o starzeniu się społeczeństwa.

W gminie Unisław na 1 000 mieszkańców w ubiegłym roku pracowało 135 osób, w tym 50,5% wszystkich pracujących ogółem stanowiły kobiety, a 49,5% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Unisław wyniosło roku 14,3% (19,4% wśród kobiet i 9,8% wśród mężczyzn). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto kształtowało się na poziomie 3 299,94 PLN, co odpowiada 79.50% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Unisław 500 osób wyjeżdżało do pracy do innych gmin, a 79 pracujących przyjeżdżało do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wyniosło -421. W 2015 roku 32,2% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Unisław pracowało w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 32,2% w przemyśle i budownictwie, a 17,5% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 17,5% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

W porównaniu do całego województwa kujawsko-pomorskiego mieszkańcy gminy Unisław mają niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie Unisław największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (27,5%) oraz zasadnicze zawodowe (24,4%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (37,1%) oraz podstawowe ukończone (21,7%). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 9,8% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,2% wykształcenie policealne, 10,6% średnie ogólnokształcące, a 14,9% średnie zawodowe.

Analiza struktury demograficznej, rynku pracy, a także poziomu wykształcenia mieszkańców daje podstawy do zdiagnozowania podstawowych problemów społecznych występujących na terenie gminy, takich jak:

- niekorzystne trendy demograficzne (niski przyrost naturalny i starzenie się społeczeństwa),
- niekorzystny stosunek ludności w wieku produkcyjnym do ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym,
- wysokie bezrobocie, w tym w szczególności wśród kobiet,
- niski poziom wykształcenia na poziomie ponadgimnazjalnym, a w szczególności ogólnokształcącym, policealnym i wyższym.

Pozostałe problemy, a także potencjał gminy przedstawiono za pomocą **analizy SWOT**, zamieszczonej poniżej w postaci tabelarycznej.

Tabela 4. Analiza SWOT dla Gminy Unisław

Mocne Strony	Słabe Strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Walory przyrodniczo-krajobrazowe, kulturowe i historyczne, sprzyjające turystyce 2. Dobra lokalizacja gminy pomiędzy Toruniem, a Bydgoszczą 3. Duży potencjał kapitału społecznego (ponad 67% ludności stanowią osoby w wieku produkcyjnym, od 4 lat spadek liczby migracji poza teren gminy) 4. Dobre warunki glebowe oraz klimatyczne sprzyjające rozwojowi rolnictwa. Występowanie wysokich klas bonitacyjnych gleb (77,13% gruntów ornych to grunty klasy IIIa, IIIb i IVa). 5. Rozwijający się przemysł meblarski oraz sektor handlu i usług 6. Przygotowane tereny pod inwestycje - uzbrojony teren po byłej Cukrowni w Unisławiu 7. Wzrost dochodów i wydatków na inwestycje 8. Zwodociągowanie całego obszaru gminy 9. Rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych 10. Dostępność miejsc w przedszkolach 11. Duża liczba prężnie działających organizacji społecznych i pozarządowych 12. Dobrze wyposażona baza i infrastruktura Gminnego Ośrodka Zdrowia w Unisławiu oraz jednostek organizacyjnych gminy, w tym GOPS, GOK, GBP, szkół 13. Zasobna infrastruktura sportowa 14. Dobrze rozwinięta infrastruktura ścieżek rowerowych 15. Bogaty kalendarz imprez kulturalnych i sportowych (m.in. Półmaraton Unisławski) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niekorzystne trendy demograficzne (niski przyrost naturalny i starzenie się społeczeństwa) 2. Wysokie bezrobocie wśród kobiet, osób wchodzących na rynek pracy po ukończeniu szkoły oraz osób długotrwale bezrobotnych 3. Utrzymująca się liczba osób korzystających z pomocy GOPS 4. Malejąca liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych 5. Słabe wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych oraz brak rozwoju infrastruktury turystycznej (w tym bazy noclegowej) 6. Niekorzystna sytuacja agrarna, związana z rozdrobnieniem gospodarstw rolnych, gdzie ponad 50% to gospodarstwa do 2 lub od 2 do 5 ha (zwiększone koszty, malejące zyski) 7. Brak dużych zakładów pracy 8. Brak instytucji otoczenia biznesu, w tym brak inkubatora przedsiębiorczości 9. Brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego 10. Zły stan oczyszczalni ścieków i Stacji Uzdatniania Wody 11. Słaby stan techniczny dróg gminnym, powiatowych i wojewódzkich 12. Niski poziom skanalizowania gminy 13. Niskie wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych i brak sieci gazowej 14. Słabe wykorzystanie bazy lokalowej w sołectwach (wyremontowane świetlice) 15. Przestrzenie zdegradowane, nieużytkowane budynki

Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Korzystne położenie w pobliżu miast wojewódzkich Torunia i Bydgoszczy, gdzie znajdują się miejsca pracy 2. Skuteczne wykorzystanie przez gminę oraz przez lokalnych przedsiębiorców środków unijnych w ramach perspektywy unijnej 2014-2020 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Migracja najlepiej wykształconych młodych mieszkańców do ośrodków miejskich. 2. Uwarunkowana względami ekonomicznymi emigracja osób o deficytowych i poszukiwanych przez pracodawców kwalifikacjach za granicę. 3. Wysokie bezrobocie długookresowe

<ol style="list-style-type: none"> 3. Powstawanie zakładów przemysłowych oraz przetwórstwa rolno-spożywczego 4. Możliwość kontraktacji i zapewnionej sprzedaży warzyw dla firmy funkcjonującej na terenie sąsiedniej Gminy Dąbrowa Chełmińska 5. Wzrost popytu na żywnościowe produkty ekologiczne, agroturystykę i rekreację 6. Rozwój rolnictwa wysokotowarowego 7. Przychylność władz samorządowych dla potencjalnych inwestorów 8. Powstanie Obszaru Społeczno-Gospodarczego Powiatu Chełmińskiego 9. Współpraca z niemiecką gminą Hohenhameln 10. Napływ inwestorów 	<ol style="list-style-type: none"> 4. Występowanie dziedziczenia bezrobocia 5. Brak aspiracji zawodowych i edukacyjnych wśród rodzin zagrożonych wykluczeniem. 6. Apatia i bierność części ludności i jej brak zainteresowania dla życia i spraw gminy. 7. Istnienie dużych barier biurokratycznych związanych z założeniem i prowadzeniem własnej działalności gospodarczej, związanych także ze złym skonstruowaniem przepisów prawnych 8. Niewystarczający system połączeń komunikacyjnych w transporcie zbiorowym pomiędzy Gminą a dużymi miastami zapewniającymi zatrudnienie mieszkańcom 9. Brak należytego zabezpieczenia finansowego z Budżetu Państwa na realizację zadań jednostek samorządu terytorialnego 10. Powiększanie się wachlarza zadań własnych gminy nakładanych odgórnie 11. Niewystarczająca wysokość subwencji oświatowej 12. Likwidacja połączeń kolejowych 13. Budowa linii 2x400kV (odcięcie Głazewa od Unisławia, związane z utratą terenu pod intensywne osadnictwo) 14. Ograniczenia wynikające z uregulowań dotyczących obszarów chronionych
--	--

Źródło: Opracowanie własne

Wnioski z przeprowadzonej diagnozy – najważniejsze problemy:

a) sfera społeczna:

- niski przyrost naturalny i starzenie się społeczeństwa,
- wysokie bezrobocie, w tym w szczególności wśród kobiet,
- utrzymująca się liczba osób korzystających z pomocy GOPS,
- niski poziom wykształcenia na poziomie ponadgimnazjalnym, a w szczególności ogólnokształcącym, policealnym i wyższym.

b) sfera gospodarcza:

- brak dużych zakładów pracy.

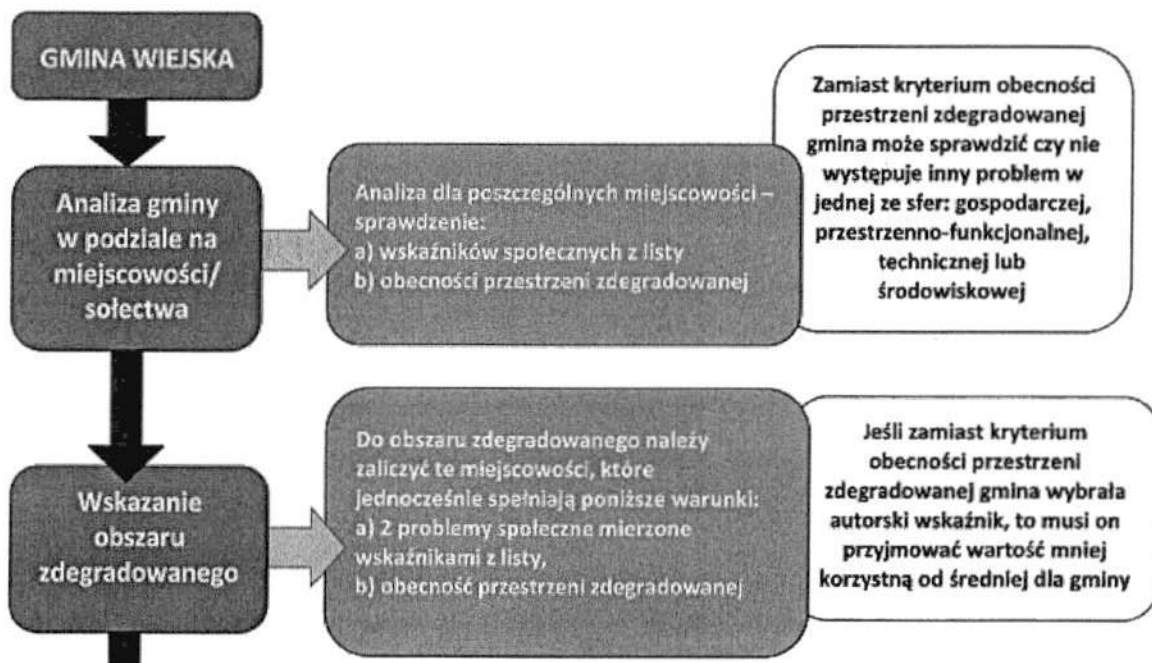
c) Sfera techniczna, przestrzenno – funkcjonalna oraz środowiskowa:

- brak instytucji otoczenia biznesu, w tym brak inkubatora przedsiębiorczości,
- słaby stan techniczny dróg gminnym, powiatowych i wojewódzkich,
- niski poziom skanalizowania gminy,
- istnienie przestrzeni zdegradowanych na terenie Gminy Unisław,
- niskie wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych i brak sieci gazowej.

4. Obszar zdegradowany gminy

Metodologia wyznaczania obszaru zdegradowanego Gminy Unisław zgodna jest z wytycznymi określonym dla obszarów gmin wiejskich w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”. Uproszczony schemat wyznaczania obszaru zdegradowanego, pochodzący z powyższego dokumentu, przedstawiono na poniższym rysunku:

Tabela 5. Uproszczony sposób wyznaczania obszaru zdegradowanego

Źródło: Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020

Zgodnie z wytycznymi za **obszar zdegradowany** uznaje się teren na którym spełnione zostają jednocześnie poniższe kryteria:

1. Na terenie miejscowości identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami, spośród tych, które określone zostały na liście wskaźników stanu kryzysowego na obszarach wiejskich w załączniku nr 3 do Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata

2014-2020; jednocześnie wskaźniki te przyjmują w miejscowości wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla gminy.

2. Na terenie miejscowości znajdują się przestrzenie zdegradowane lub gmina może zaproponować inne kryterium (negatywnego zjawiska) reprezentujące przynajmniej jedną ze sfer (gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną lub techniczną).

Diagnozy występowania stanu kryzysowego na terenie gminy Unisław, dokonano w podziale na miejscowości. Do analizy wskaźnikowej dla poszczególnych miejscowości Gminy Unisław wykorzystano następujący zestaw mierników:

- ✓ Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze
- ✓ Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
- ✓ Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
- ✓ Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze

Wyniki analizy wskaźnikowej zostały przedstawione w tabeli nr 6.

Objaśnienia do tabeli 6:

Wartość mniej korzystna od wartości średniej dla całej gminy Unisław

Wartość korzystniejsza od wartości średniej dla całej gminy Unisław

Tabela 6. Analiza wskaźnikowa negatywnych zjawisk występujących w sferze społecznej dla poszczególnych miejscowości Gminy Unisław

Wskaźnik	Błoto	Bruki Kokocka	Bruki Unisławskie	Głazewo	Gołoty	Grzybno	Kokocko	Raciniewo	Stablewice	Unisław	Średnia dla gminy
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	16,91	25,00	13,33	16,42	20,37	17,01	14,99	14,10	14,48	17,33	16,57
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	16,43	6,52	3,56	8,96	6,02	6,26	12,98	17,15	15,85	5,31	8,01
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	9,09	9,43	11,19	3,66	6,87	5,80	10,84	10,78	8,37	7,04	7,92
Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	45,45	20,00	19,35	0,00	11,11	27,27	25,81	25,53	15,00	27,33	25,29

Źródło: Opracowanie własne

W poniższej tabeli przedstawiono wskaźnik dotyczący udziału osób bezrobotnych z terenu poszczególnych miejscowości Gminy Unisław prezentując zagadnienie wielkości i zasięgu bezrobocia. Miejscowościami, w których problem braku zatrudnienia jest najsilniejszy są: Błoto, Bruki Kokocka, Bruki Unisławskie, Kokocko, Raciniewo, Stablewice.

Tabela 7. Udział bezrobotnych w ludności ogółem w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Wskaźnik MIEJSCOWOŚCI	Liczba bezrobotnych (na 31-12-2015)	Ludność w wieku produkcyjnym (31-12-2015)	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Błoto	11	121	9,09%
Bruki Kokocka	5	53	9,43%
Bruki Unisławskie	31	277	11,19%
Głazewo	3	82	3,66%
Gołoty	9	131	6,87%
Grzybno	22	379	5,80%
Kokocko	31	286	10,84%
Raciniewo	47	436	10,78%
Stablewice	20	239	8,37%
Unisław	161	2288	7,04%
Gmina	340	4292	7,92%

Źródło: UG Unisław i PUP

W celu pogłębienia analizy problemu bezrobocia na terenie Gminy zbadano wielkość bezrobocia długoterminowego w poszczególnych miejscowościach Gminy Unisław. Największy odsetek osób bezrobotnych na terenie Gminy Unisław w ogóle bezrobotnych występuje w miejscowościach: Unisław, Raciniewo, Kokocko, Grzybno oraz Błoto.

Tabela 8. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na tym obszarze

Wskaźnik MIEJSCOWOŚCI	Ludność w wieku produkcyjnym (31-12-2015)	Liczba bezrobotnych bez pracy ponad 24 m-ce (na 31-12-2015)	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze
Błoto	121	5	45,5%
Bruki Kokocka	53	1	20,0%
Bruki Unisławskie	277	6	19,4%
Głazewo	82	0	0,0%
Gołoty	131	1	11,1%
Grzybno	379	6	27,3%
Kokocko	286	8	25,8%
Raciniewo	436	12	25,5%
Stablewice	239	3	15,0%

Unisław	2288	44	27,3%
RAZEM	4292	86	25,3%

Źródło: UG Unisław i PUP

Kolejnym analizowanym wskaźnikiem w procesie delimitacji obszaru Gminy Unisław była kwestia starzenia się społeczeństwa. Wskaźnik udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze osiągnął największe wartości w miejscowościach: Błoto, Bruki Kokocka, Grzybno, Unisław.

Tabela 9. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze

Wskaźnik MIEJSCOWOŚCI	Liczba mieszkańców na 31-12-2015	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 31-12-2015	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze
Błoto	207	35	16,91%
Bruki Kokocka	92	23	25,00%
Bruki Unisławskie	450	60	13,33%
Głazewo	134	22	16,42%
Gołoty	216	44	20,37%
Grzybno	623	106	17,01%
Kokocko	447	67	14,99%
Raciniowo	688	97	14,10%
Stablewice	366	53	14,48%
Unisław	3560	617	17,33%
RAZEM	6783	1124	16,57%

Źródło: UG Unisław

Ostatni analizowany wskaźnik badał poziom występowania zjawiska braku samowystarczalności finansowej gospodarstw domowych z terenu Gminy. Najmniej korzystne wartości wskaźnika udziału osób w gospodarstwach domowych ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze występują w miejscowościach: Stablewice, Raciniowo, Kokocko, Głazewo, Błoto.

Tabela 10. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Wskaźnik MIEJSCOWOŚCI	Liczba mieszkańców na 31-12-2015	Ilość osób korzystających ze środowiskowej pomocy (średnia kwartalna z IV kwartału 2015 r.)	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
Błoto	207	34	3,86%
Bruki Kokocka	92	6	2,17%

Bruki Unisławskie	450	16	2,22%
Głazewo	134	12	3,73%
Gołoty	216	13	2,78%
Grzybno	623	39	2,25%
Kokocko	447	58	4,03%
Raciniewo	688	118	6,54%
Stablewice	366	58	5,46%
Unisław	3560	189	2,28%
RAZEM	6783	543	3,08%

Źródło: UG i GOPS Unisław

Z analizy powyższych wskaźników wynika, że największa koncentracja problemów społecznych na terenie gminy występuje w siedmiu miejscowościach, w których przynajmniej dwa z spośród czterech mierników przyjęły wartości poniżej średniej dla gminy. Wstępnie wytypowano następujące miejscowości predestynowane do objęcia ich obszarem zdegradowanym: Błoto, Bruki Kokocka, Grzybno, Kokocko, Raciniewo, Stablewice oraz Unisław. W następnym etapie analizy, wyżej wymienione miejscowości zostaną przeanalizowane pod kątem występowania na ich terenie przestrzeni zdegradowanych lub negatywnych zjawisk występujących w sferze gospodarczej.

Przestrzeń zdegradowana występuje tylko w obrębie jednej z wytypowanych wstępnie miejscowości. Jest to działka z nieruchomością, zlokalizowana na terenie miejscowości **Unisław przy ulicy Lipowej 48**, mogąca być wykorzystana do utworzenia **inkubatora przedsiębiorczości**.

Zdjęcie 1. Nieruchomość zlokalizowana przy ul. Lipowej 48 w Unisławiu

Tym samym miejscowość Unisław włączono do obszaru zdegradowanego. Na obszarze pozostałych miejscowości, nie stwierdzono występowania przestrzeni zdegradowanej. Wszystkie wyselekcjonowane miejscowości poddano w związku z powyższym analizie występowania na ich terenie negatywnych zjawisk w jednej ze sfer: środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, gospodarczej czy środowiskowej. W wyniku przeprowadzonych badań, zdiagnozowano występowanie na terenie wstępnie wyselekcjonowanych miejscowości problemów w sferze gospodarczej, polegających na niskim poziomie podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy, zarówno w sferze MŚP, jak i dużych podmiotów, zatrudniających powyżej 500 pracowników, co przekłada się na wysoki udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na terenie gminy, szczególnie w grupie osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy. Wyniki badań przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 11. Analiza występowania na terenie Gminy Unisław negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej

Wskaźnik sfera gospodarcza	Błoto	Bruki Kokocka	Grzybno	Kokocko	Raciniwo	Stablewice	Unisław	Średnia dla gminy
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	1,65	1,89	3,96	6,64	4,59	0,84	9,44	7,01
Ludność w wieku produkcyjnym (31-12-2015)	121	53	379	286	436	239	2288	4292
Liczba podmiotów gospodarczych	2	1	15	19	20	2	216	301

Źródło: Opracowanie własne

Jak widać w zamieszczonej tabeli, w 6 miejscowościach wskaźnik zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych przyjmuje wartości poniżej średniej dla całej Gminy, co skutkuje włączeniem ich do obszaru zdegradowanego.

Na mapie poniżej w sposób graficzny zaprezentowano wyznaczony obszar zdegradowany na terenie gminy Unisław.

Mapa 2. Obszar zdegradowany na terenie Gminy Unisław

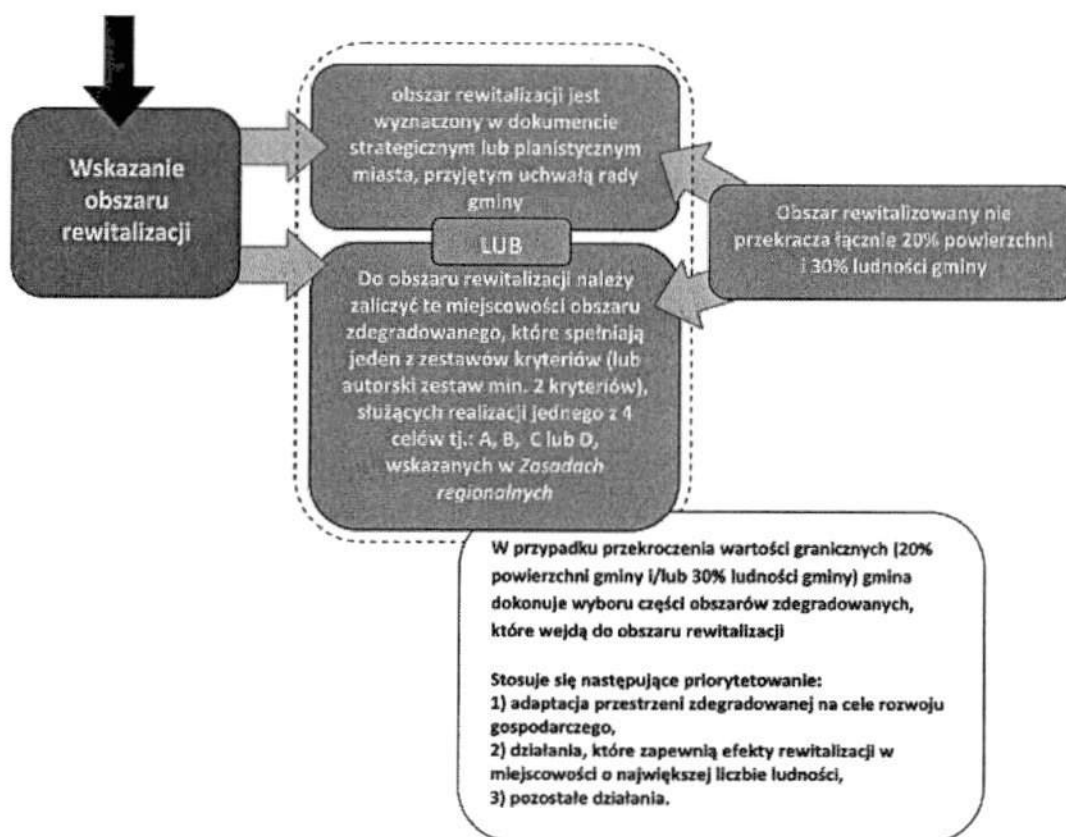

Źródło: Opracowanie własne

5. Obszar rewitalizacji gminy

Zgodnie z wytycznymi **obszar rewitalizacji** to całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, głównie społecznych, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar ten może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. Metodologia wyznaczania obszaru rewitalizacji Gminy Unisław zgodna jest z wytycznymi określonym dla obszarów gmin wiejskich w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”. Uproszczony schemat wyznaczania obszaru rewitalizacji, pochodzący z powyższego dokumentu, przedstawiono na poniższym rysunku.

Schemat 2. Uproszczony sposób wyznaczania obszaru rewitalizacji

Źródło: Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020

Wybór obszaru rewitalizacji poprzedzono określeniem celu głównego Programu Rewitalizacji Gminy Unisław na lata 2016 – 2023. W związku z występowaniem na terenie zdegradowanym problemów związanych z niedostatecznie rozwiniętą sferą gospodarczą i wynikających z tego tytułu kluczowych dla rozwoju regionu problemów społecznych, polegających przede wszystkim na wysokim poziomie bezrobocia, zwłaszcza w grupie osób pozostających bez pracy w długim okresie czasu, a co za tym idzie wysokiemu poziomowi osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, za cel priorytetowy uznano konieczność stworzenia inkubatora przedsiębiorczości, którego priorytetem głównym będzie wsparcie i rozwój lokalnej przedsiębiorczości mieszkańców poprzez stwarzanie warunków do tworzenia się i rozwoju lokalnych przedsiębiorstw.

Cel główny działań rewitalizacyjnych:

Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji gospodarczej.

Zgodnie z Zasadami Programowania powyższy cel został wybrany w oparciu o jednoczesne spełnienie niżej wymienionych wymagań:

- a) występowanie przestrzeni zdegradowanych, które mogą być zaadaptowane do celów rozwoju gospodarczego,
- b) występowanie wśród mieszkańców gminy rejestrowanego bezrobocia.

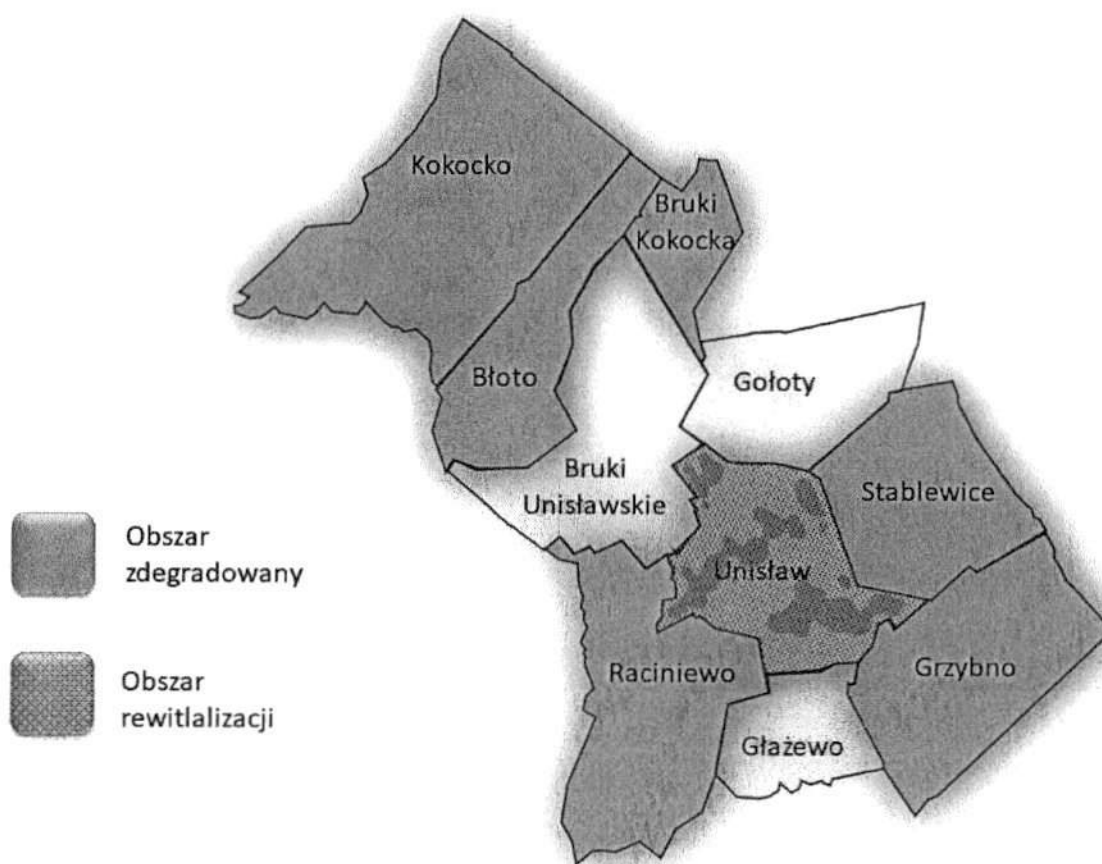
Z celu głównego wypływa konieczność takiego zaplanowania kompleksowych działań, aby skutkowało zwiększeniem liczby podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy – zarówno poprzez tworzenie warunków dla powstawania nowych podmiotów, jak też wsparcie dla podmiotów już działających. Celem nadrzędnym powyższych działań jest zwiększenie zatrudnienia, zwiększenie roli sektora prywatnego w lokalnym rozwoju, zwiększenie dochodowości istniejących i nowopowstałych przedsiębiorstw, kształtowanie lokalnych firm o znaczeniu ponadregionalnym.

Przestrzeń zdegradowana mogąca być wykorzystana do realizacji powyższego celu znajduje się jedynie na terenie miejscowości Unisław przy ul. Lipowej. O jej wysokim potencjale, jako inkubatora aktywizującego lokalną przedsiębiorczość świadczy przede wszystkim jej usytuowanie w największej pod względem liczby ludności miejscowości gminy, zamieszkiwanej przez ponad połowę mieszkańców (52,39%). Ponadto, co niezwykle istotne, w Unisławiu zlokalizowane są najważniejsze gminne instytucje, co będzie oddziaływać na ich sprawną, wzajemną współpracę, jak m.in. Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Kultury, Zespół Szkół,

Zasadnicza Szkoła Zawodowa i liceum oraz bogate zaplecze sportowe z boiskiem Orlik, stadionem i Halą Sportową. Usytuowanie różnego rodzaju instytucji w jednej miejscowości wpływa także na jej duży potencjał osiedleńczy i gospodarczy. Duża koncentracja ludności na danym terenie skutkuje także większym skumulowaniem problemów społecznych, takich jak starzenie się społeczeństwa, czy bezrobocie, zwłaszcza długookresowe. W efekcie powyższej analizy koncentracji niekorzystnych zjawisk społecznych i potencjału terenu w celu realizacji działań rewitalizacyjnych, dokonano delimitacji obszaru zdegradowanego, w wyniku którego w zakresie obszaru rewitalizacji znalazła się miejscowość Unisław.

Na poniższej mapie zaprezentowano graficznie wyznaczony obszar rewitalizacji na terenie gminy Unisław.

Mapa 3. Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Unisław

Źródło: Opracowanie własne

Powierzchnia wyznaczonego obszaru rewitalizacji wynosi 1615,61 ha, co stanowi 22,29% całkowitej powierzchni gminy i zamieszkuje go łącznie 3560 osób (52,48% ogółu mieszkańców gminy). Wyznaczony obszar rewitalizacji oraz liczba zamieszkujących go osób przekracza dopuszczalne maksimum określone w Zasadach Programowania, co warunkuje konieczność

Tabela 12. Działki wchodzące w skład obszaru rewitalizacji (obszar 1 na mapie Unistawia)

Lp.	Numer działki	Powierzchnia w [ha]	Lp.	Numer działki	Powierzchnia w [ha]
1	607/2	0,0587	25	637/2	0,0347
2	608	0,0680	26	636	0,0594
3	609/2	0,1064	27	735	0,0655
4	609/1	0,0051	28	736	0,0610
5	610/2	0,2300	29	737	0,0600
6	618	0,0054	30	738/1	0,0499
7	611	0,0303	31	738/3	0,0252
8	619	0,0383	32	635	0,0100
9	617	0,0539	33	540	0,2600
10	614	0,1633	34	541	0,2500
11	612	0,0038	35	542	0,2500
12	620	0,0135	36	543	0,2634
13	616	0,0190	37	544	0,2600
14	615	0,0583	38	548	0,1394
15	613	0,0012	39	547/1	0,0535
16	633/1	0,0760	40	545	0,0122
17	633/2	0,0890	41	547/2	0,0344
18	633/3	0,0331	42	546	0,0191
19	633/4	0,0069	43	549/5	0,0032
20	634	0,0031	44	549/1	0,0634
21	640	0,0589	45	549/7	0,0413
22	639	0,1100	46	549/3	0,0632
23	638	0,0500	47	549/9	0,0491
24	637/1	0,0153	48	1156	0,0572
			49	część 565	0,1974
			50	641	0,6000
			51	740/4	0,9624
				Razem	5,2424

Źródło: Opracowanie własne

Obszar 2, obejmujący tereny wokół Gminnego Ośrodka Kultury w Unistawiu

Tabela 13. Działki wchodzące w skład obszaru rewitalizacji (obszar 2 na mapie Unistawia)

Lp.	Numer działki	Powierzchnia w [ha]	Lp.	Numer działki	Powierzchnia w [ha]
1	część 762/6	0,0896	9	759/8	0,0046
2	763	0,0500	10	759/9	0,4518
3	764/4	0,0559	11	759/2	0,0160
4	764/4	0,0024	12	759/3	0,0078
5	764/1	0,0017	13	758	0,0300
6	część 762/5	0,2399	14	757	0,0500
7	759/7	0,0029	15	761/1	0,0226
8	759/6	0,0081	16	761/2	0,0691
			17	759/4	0,0226
			Razem		1,1250

Źródło: Opracowanie własne

Obszar 3, obejmujący tereny wokół działki na której ma powstać Dom dziecka w Unistawiu

Tabela 14. Działki wchodzące w skład obszaru rewitalizacji (obszar 3 na mapie Unistawia)

Lp.	Numer działki	Powierzchnia w [ha]
1	399/1	0,2100
2	70	0,0800
3	69/4	0,2537
4	69/1	0,0501
5	69/2	0,0504
6	1157	0,0598
7	398/6	0,1116
8	398/7	0,0800
9	398/4	0,1000
10	398/3	0,1000
11	399/7	0,4926
	Razem	1,5882

Źródło: Opracowanie własne

Obszar 4, obejmujący tereny w okolicach ulicy Reja w Unisławiu

Tabela 15. Działki wchodzące w skład obszaru rewitalizacji (obszar 4 na mapie Unisławia)

Lp.	Numer działki	Powierzchnia w [ha]	Lp.	Numer działki	Powierzchnia w [ha]
1	422	0,0693	16	417/12	0,1385
2	423	0,0699	17	417/8	0,0452
3	424	0,0707	18	418	0,0760
4	425	0,0681	19	419/2	0,0444
5	426	0,0666	20	419/1	0,0270
6	427	0,0715	21	420/1	0,0284
7	886/1	0,0129	22	420/2	0,0404
8	886/2	0,0762	23	200/11	0,0825
9	1166	0,0762	24	200/16	0,0616
10	920/1	0,0761	25	200/17	0,0616
11	921/1	0,0760	26	200/18	0,0616
12	922	0,0788	27	200/19	0,0772
13	część 416	0,0703	28	część 200/22	0,0261
14	417/9	0,0065	29	421	0,1010
15	417/11	0,0088	30	część 912	0,1351
			31	część 200/23	0,0093
			Razem		1,9138

Źródło: Opracowanie własne

Łącznie powierzchnia całego obszaru rewitalizacji wynosi 9,8694 ha, co stanowi **0,14%** ogólnej powierzchni gminy i zamieszkuje go 370 osób, co stanowi **5,45%** ogólnej liczby mieszkańców gminy.

6. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Wybrany obszar rewitalizacji w niniejszym rozdziale został dokładnie przeanalizowany w podziale na pięć sfer (społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną).

Miejscowość Unisław na terenie którego zdiagnozowano szczególną koncentrację negatywnych zjawisk, w tym szczególnie w sferze społecznej i gospodarczej, a następnie wyznaczono obszary do rewitalizacji, jest siedzibą władz gminnych, stanowiąc jednocześnie centrum życia społeczno-gospodarczego regionu. Na jego terenie znajduje się m.in. Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Zdrowia, Gminny Ośrodek Kultury, Zespół Szkół, Zasadnicza szkoła zawodowa i liceum oraz bogate zaplecze sportowe z boiskiem Orlik, stadionem i Halą Sportową.

Unisław stanowi ponad 1/5 terenu całej gminy i jest zamieszkiwany przez 52 % ogółu mieszkańców, stąd pojawiła się konieczność delimitacji terenu jedynie do obszarów na których zaplanowano działania rewitalizacyjne. Zidentyfikowane problemy (niekorzystne zjawiska powodujące stan kryzysowy) dotyczą zatem całego obszaru.

6.1. Sfera społeczna

W procesie rewitalizacji najistotniejszą rolę odgrywa realizacja zadań mających na celu zmniejszenie lub zniwelowanie występujących niekorzystnych zjawisk w sferze społecznej. Obejmuje ona przede wszystkim problematykę wykluczenia społecznego dotyczącego niektóre grupy mieszkańców, wynikającego z długotrwałego bezrobocia, a w konsekwencji niskiego poziomu życia, czasem na granicy ubóstwa, braku dostępu do dobrego poziomu edukacji, czy też starzenia się społeczeństwa. Występowanie powyższych problemów skutkuje pogłębianiem się sytuacji kryzysowej w postaci braku zaradności życiowej, nadmiernego uzależnienia od pomocy społecznej, czy też wzrostu przestępczości, alkoholizmu i narkomanii, zarówno wśród dorosłych, jak i młodzieży.

Tabela 16. Analiza bezrobocia na obszarze rewitalizacji Gminy Unisław

Miernik	Unisław	Liczba osób bezrobotnych	Liczba ludności w wieku produkcyjnym
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze [%]	7,04	161	2 288

Miernik	Unisław	Liczba osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy i dłużej	Liczba ludności w wieku produkcyjnym
Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze[%]	2,88	66	2 288
Miernik	Unisław	Liczba osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 24 miesiące	Liczba osób bezrobotnych
Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze [%]	27,33	44	161

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Unisław

Analiza danych z powyższej tabeli wskazuje na istotny problem w obszarze braku aktywności mieszkańców obszaru zdegradowanego, w tym w szczególności w zakresie długotrwałego pozostawania bez pracy (24 miesiące i dłużej). W miejscowości Unisław szczególnie mocno ten problem zaznacza się w długim okresie czasu. W Unisławiu średnio, mniej niż co 4 osoba posiadają status bezrobotnej poszukującej pracy, nie podjęła żadnej oficjalnej formy zatrudnienia przez ponad 24 miesiące. Taki stan rzeczy wymaga zdecydowanych i długofalowych działań ze strony władz gminnych. Bezrobocie związane jest bowiem nie tylko z obniżeniem standardu materialnego życia samego bezrobotnego, ale i całej jego rodziny. Brak perspektyw zatrudnienia, szczególnie w przypadku bezrobotnych długoterminowych, powoduje degradację pozycji społecznej tych osób. Brak możliwości znalezienia zatrudnienia powoduje powstanie negatywnych skutków, wśród których można wyróżnić m.in. dezaktualizację zdobytej wiedzy i doświadczeń zawodowych, spadek poczucia własnej wartości, zaburzenia dotyczące pełnienia ważnych ról społecznych. W miarę przedłużania się okresu pozostawania bez pracy problemy te nasilają się i rodzą takie zjawiska jak: ubóstwo, izolację, frustrację, wycofywanie się z życia społecznego oraz pogorszenie ogólnego stanu zdrowia. Stąd bardzo często obszary długotrwałego bezrobocia pokrywają się z obszarami ubóstwa i wykluczenia społecznego, co z kolei może skutkować rozprzestrzenianiem się rozmaitych patologii.

Niekorzystne trendy demograficzne (niski przyrost naturalny i starzenie się społeczeństwa)

W ubiegłym roku w gminie zanotowano dodatni przyrost naturalny wynoszący 7, co odpowiada przyrostowi naturalnemu 1,0 na 1000 mieszkańców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wyniósł 0,90 i był nieznacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz nieznacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W ostatnich latach na notuje się stałe zmniejszanie się przyrostu naturalnego. Poniżej w formie tabelarycznej przedstawiono stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym do ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, obrazujące niekorzystną tendencję jaką jest duże obciążenie osób potencjalnie aktywnych zawodowo do pozostałej części społeczeństwa, a także starzenie się społeczeństwa.

Tabela 17. Analiza struktury produktywności obszarów rewitalizacji

Miernik	Unisław	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	Liczba ludności ogółem
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze [%]	17,33	617	3 560
Miernik	Unisław	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	Liczba ludności w wieku produkcyjnym
Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze [%]	26,97	617	2 288

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Unisław

Szczególnie niekorzystnie tendencja ta wygląda na terenie miejscowości Unisław, gdzie oba wskaźniki przewyższają dane określone dla całej gminy. Z powyższego trendu wynikają konsekwencje polegające na znacznym zwiększeniu zapotrzebowania na usługi opiekuńcze, jak i zdrowotne na terenie rewitalizowanym, a także całej gminy. Zasadnym jest podjęcie wysiłku dla zbudowania zintegrowanego systemu opieki nad osobami niesamodzielnymi, z tytułu wieku i choroby. W ramach szeroko pojętej opieki nad pacjentem niesamodzielnym ważnym byłoby stworzenie mechanizmu o charakterze wsparcia edukacyjnego, pozwalającego na przygotowanie rodzin i opiekunów pacjentów do prawidłowej opieki domowej. Szczególnie jest to ważne w opiece nad pacjentami z zaburzeniami otępiennymi, takimi jak choroba Alzheimera. Ze względu na zmiany demograficzne, których konsekwencją będzie wzrost liczebności populacji osób starszych, bardzo istotne jest zwrócenie uwagi na potrzebę kształcenia kadr w kierunkach mających zaspokoić potrzeby tej części społeczeństwa, tj. w zakresie opieki zdrowotnej i społecznej.

System Pomocy Społecznej w Gminie Unisław

Jednym z głównych problemów społecznych miejscowości Unisław jest ubóstwo, wynikające m.in. z problemów wynikających z niskiej aktywności zawodowej mieszkańców. Szczególne wartości wskaźników obrazujących problem uzależnienia od środowiskowej pomocy społecznej przedstawiono poniżej (dane na dzień 31-12-2015):

- udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze – 5,31 % (liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej- 189, liczba mieszkańców – 3 560);
- udział gospodarstw domowych-stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze – 8,45% (ilość gospodarstw stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej – 81, liczba gospodarstw domowych – 959);
- Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze – 31,80% (liczba dzieci do lat 17 na które rodzice otrzymują zasiłek – 208, ogólna liczba dzieci do lat 17 w miejscowości Unisław – 654);

Z danych GOPS w Unisławiu za rok 2015 głównymi przyczynami upoważniającymi mieszkańców Gminy do korzystania z pomocy GOPS w Unisławiu były: bezrobocie, ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, opuszczenie zakładu karnego, alkoholizm, bezdomność oraz narkomania.

Najczęstszą przyczyną korzystania z pomocy Ośrodka było bezrobocie. GOPS wspierał osoby dotknięte brakiem pracy poprzez udzielanie świadczeń w formie zasiłku okresowego, celowego oraz w formie dożywiania. Drugą przesłanką do udzielania wsparcia była niekorzystna sytuacja finansowa rodzin z uwagi na dotyczące je ubóstwo, także ściśle związana z bezrobociem lub bardzo niskim uposażeniem mieszkańców, który generuje trudności materialne mieszkańców i ich rodzin. Trzecią przesłanką pod względem liczności udzielonych świadczeń była trudna sytuacja finansowa wynikająca z długotrwałej lub ciężkiej choroby klientów Ośrodka.

Należy jednak pamiętać, że samo udzielenie wsparcia finansowego lub materialnego nie rozwiązuje istoty problemu, kluczem jest zatem stworzenie takiego systemu i narzędzi, aby stwarzały one warunki, bazę do rozwoju zawodowego mieszkańców oraz wypracowania skutecznych mechanizmów pobudzania aktywności mieszkańców w znajdowaniu zatrudnienia.

Edukacja

W porównaniu do całego województwa kujawsko-pomorskiego mieszkańcy gminy Unisław mają niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie Unisław największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (27,5%) oraz zasadnicze zawodowe (24,4%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (37,1%) oraz podstawowe ukończone (21,7%). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 9,8% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,2% wykształcenie policealne, 10,6% średnie ogólnokształcące, a 14,9% średnie zawodowe.

Inne problemy społeczne

Na terenie rewitalizacji Gminy Unisław skala występowania przestępczości jest umiarkowana lub niska. W przypadku miejscowości Unisław stosunek interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych kształtował się na poziomie 19,29% (liczba interwencji służb porządkowych 185, liczba gospodarstw domowych – 959, dane na dzień 31-12-2015), czyli poniżej danych dla gminy (24,05%). Na podstawie przeprowadzanych w ostatnich latach analiz skuteczności oraz efektywności wykonywanej służby przez funkcjonariuszy, a także realizacji zadań zleconych funkcjonariuszom Policji odnotowano spadek zdarzeń kryminalnych zarówno na terenie Gminy jak i całego powiatu chełmińskiego. Natomiast działania prewencyjne funkcjonariuszy wpłynęły na spadek zaistniałych zdarzeń na terenie Gminy Unisław oraz na wzrost poczucia bezpieczeństwa jego mieszkańców. W Gminie Unisław skala zjawiska bezdomności oraz narkomanii jest znikoma, na co wskazują dane GOPS. Tylko dwie osoby w 2015 r. skorzystały ze wsparcia z powodu bezdomności i narkomanii.

Współczesne problemy, takie jak ubóstwo, bezrobocie czy przemoc w rodzinie mogą prowadzić do występowania zjawiska wyuczonej bezradności i trudności opiekuńczo - wychowawczych. Ze względu na tendencję pogłębiania się i nawarstwiania wyżej wymienionych zjawisk, aby zniwelować lub zmniejszyć ich skutki, niezbędna jest całościowa, komplementarna pomoc z zewnątrz.

6.2. Sfera gospodarcza

Sfera gospodarcza ma bezpośredni wpływ na jakość i komfort życia mieszkańców. Z punktu widzenia potencjału do zakładania własnej działalności gospodarczej i potencjału inwestycyjnego Unisław znajduje się w bardzo korzystnej sytuacji ze względu na bliskie położenie dwóch głównych miast wojewódzkich tj. Bydgoszczy i Torunia, które są regionalnymi centrami rozwoju. Na terenie Unisławia, którego tereny wchodzi w skład obszaru przeznaczonego do rewitalizacji znajdują się

główne punkty administracyjno-kulturalne gminy, jak Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Zdrowia, Gminny Ośrodek Kultury, Zespół Szkół, Zasadnicza Szkoła Zawodowa i liceum oraz bogate zaplecze sportowe z boiskiem Orlik, stadionem i Halą Sportową.

W Unisławiu znajdują się tereny mogące stanowić interesującą ofertę dla potencjalnych inwestorów, chcących zainwestować i rozpocząć działalność gospodarczą. Na terenach po byłej Cukrowni w Unisławiu możliwe jest prowadzenie działalności przemysłowej, która zapewniłaby nowe miejsca pracy oraz dalszy rozwój społeczno-gospodarczy Gminy. Infrastruktura na tym terenie to m.in. przyłącza energetyczne, wodno – kanalizacyjne, utwardzone hektary terenu, bocznica kolejowa i dobrze skomunikowany teren np. obwodnica Chelмна.

Na terenie Unisławia rozwija się w szczególności działalność gospodarcza związana z handlem i usługami. Większość przedsiębiorstw zajmuje się produkcją meblarską, pozostałe firmy prowadzą głównie działalność usługową. Występuje natomiast brak zakładów przemysłowych zatrudniających powyżej 50 osób.

Niekorzystna sytuacja na terenie rewitalizacji – miejscowości Unisław, uwidatniła się podczas analizy dynamiki zmian w przestrzeni liczby podmiotów gospodarczych w latach 2012-2016. Wskaźnik dynamiki podmiotów gospodarczych osób fizycznych został przedstawiony w poniższej tabeli. W analizowanym okresie (lata 2012-2016) odnotowano regres liczby podmiotów gospodarczych wynoszący -5,07% (spadek o 14 podmiotów gospodarczych). Tak kształtująca się sytuacja może być konsekwencją braku przygotowania do prowadzenia przyszłej działalności gospodarczej. Brak instrumentów edukujących potencjalnych przedsiębiorców z terenów rewitalizacji Gminy Unisław, wpływa nie tylko na sferę gospodarczą, ale i również poziom bezrobocia oraz brak stabilizacji finansowej, reprezentujących sferę społeczną. Jak już zostało zauważone brak rozwoju działalności gospodarczej, a tym samym pogłębianie się bezrobocia (zwłaszcza długoterminowego), tworzy postawę społeczną, która jest powielana przez młodych mieszkańców Gminy.

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	Wskaźnik dynamiki
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	290	300	291	282	276	-5,07%

Dynamika zmian w przestrzeni liczby podmiotów gospodarczych wskazuje na stopniowy spadek podmiotów gospodarczych działających na obszarze rewitalizacji. Problem pozostaje w ścisłej korelacji z odnotowanym problemem długotrwałego bezrobocia na wskazanym obszarze. Spadająca liczba podmiotów gospodarczych utrudnia Gminie rozwiązanie problemów społecznych związanych z bezrobociem. W związku z powyższym istnieje potrzeba podjęcia interwencji polegającej na hamowaniu problemu zamykania przedsiębiorstw działających w regionie. Rozważając możliwości

odwrócenia sytuacji związanej ze zmniejszającą się liczbą miejsc pracy, stwierdzono konieczność utworzenia miejsca, w którym promowane będzie zakładanie nowych działalności gospodarczych, a także rozwój dobrze prosperujących firm. Planowany do stworzenia Inkubator Przedsiębiorczości pozwoli rozwiązać problemy społeczne, których występowanie jest powiązane z problemem gospodarczym. Pomimo zarejestrowanej w Unisławiu liczby podmiotów gospodarczych powyżej średniej dla całej gminy, ze względu na ilość bezrobotnych oraz ciągły spadek liczby podmiotów gospodarczych w regionie, istnieje ryzyko zwiększenia skali problemu. Gmina Unisław chcąc zapobiegać wcześnie zidentyfikowanemu niekorzystnemu zjawiskom społecznym, podjęła decyzję o realizacji inwestycji polegającej na utworzeniu na terenie miejscowości Unisław Inkubatora Przedsiębiorczości.

6.3. Sfera środowiskowa

Środowisko naturalne jest jednym z bardzo ważnych zasobów gminy, które determinują jego atrakcyjność jako miejsca interesującego dla turystów oraz wpływają na jakość życia mieszkańców. Istotne zatem jest podejmowanie działań zmierzających do zrównoważonego gospodarowania zasobami naturalnymi, zapewniającymi ochronę potencjału środowiskowego.

Miejscowość Unisław położona jest na wysokim brzegu pradoliny Wisły, będącej linią dzielącą wysoczyzny morenowej i doliny Wisły, w przepięknym rejonie tzw. "basenu Unisławskiego". W okolicach Unisławia występują klasyczne parowy, które osiągają niekiedy około 2 kilometrów długości i do 55 m głębokości. Z uwagi położenie Unisław stanowi zatem dogodną bazę turystyczną. W szczególności dla turystyki, terenem o bardzo atrakcyjnej rzeźbie jest krajobraz Doliny Dolnej Wisły (rozpostarty na ponad 50% powierzchni Gminy) objęty ochroną w postaci Zespołu Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego.

Ze względu na swoje położenie obszary równin morenowych stwarzają dogodne warunki dla rozwoju gospodarki rolnej. Władze samorządowe muszą zatem zwracać uwagę na zachowanie proporcji pomiędzy kultywowaniem tradycji rolniczej, a zachowaniem troski o stan środowiska przyrodniczego, szczególnie w zakresie przekraczania norm zanieczyszczenia, wód, gleby czy też powietrza oraz poziomu hałasu. Największą część emisji zanieczyszczeń stanowi emisja pochodząca ze spalania paliw. Dwutlenek siarki emitowany jest przede wszystkim przez kotłownie lokalne, przy spalaniu zanieczyszczonego węgla. Niestety na terenie obszarów rewitalizacji i całej gminy udział gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych kształtuje się w granicach 95-100%. Stąd przed władzami gminy stoją ważne zadania, mające na celu propagowanie wiedzy przyrodniczej, kształtowanie postaw proekologicznych i odpowiedzialności za stan środowiska naturalnego.